

Augmenten els danys del cuc del filferro

maig 26, 2021 |

El cuc del filferro (*Agriotes* spp.) és una de les plagues més freqüents del sòl i una de les més perjudicials pel blat de moro en els primers estadis del cultiu. La prohibició dels insecticides de la família dels neonicotinoids ha generat un nou escenari per la plaga, deixant menys protegit el cultiu i per tan més exposat als seus danys.

Biologia de la plaga

El cuc del filferro és un coleòpter de la família dels elatèrids. Es poden trobar diferents espècies que causen danys al cultiu, principalment *Agriotes lineatus*, *A. obscurus*, *A. sputator*, etc. L'escarabat adult mesura de 8 a 12 mm i presenta una cutícula ratllada de color marró i negre. Posen els ous a terra des del mes de maig fins al juliol, i les larves que en surten poden tenir una vida útil de fins a 4 anys, en alguna de les espècies. Això fa que durant una campanya puguem trobar larves de diferents edats en un mateix sòl. Les larves acabades de sortir de l'ou poden fer uns 3 mm, mentre que les larves que es troben en el seu darrer any poden arribar a mesurar fins a 25 mm. Són larves amb uns teguments durs, de color groc palla, i tres parells de potes a la part anterior del cos (Figura 1). Acabat l'últim estadi les larves pupen al sòl durant l'estiu i els adults apareixen durant els mesos de març i abril. Les larves passen l'hivern enterrades al sòl a més profunditat, per sota de la línia de gelades.

Figura 1. Larva d'*Agriotes* spp. (la Tallada d'Empordà, maig 2021).

Simptomatologia

Normalment els danys més agressius els produeixen els individus dels darrers estadis larvaris. Els atacs es solen distribuir en rodals i en diversos focus de la parcel·la. El període més crític per el cultiu és des de la naixença fins que la planta té 8-10 fulles.

Les larves s'alimenten tant de la llavor com de la part subterrània de la tija. En el primer cas els efectes es detecten durant l'emergència del cultiu, ja que s'observen zones amb una menor densitat de plantes nascudes. Un cop la planta ja ha emergit les larves mosseguen la part de la tija que queda enterrada (Figura 2) i això provoca que s'assequi la fulla més jove que encara no s'ha desplegat, mentre que les altres fulles queden inicialment intactes.

Figura 2. Danys provocats per les larves del cuc del filferro (la Tallada d'Empordà, maig 2020).

Situacions de risc

És una plaga molt freqüent i present a tot el territori, però hi ha situacions que en poden afavorir el seu desenvolupament:

- La humitat elevada al sòl afavoreix l'eclosió dels ous i el desenvolupament de les larves.
- En sòls rics en matèria orgànica és més freqüent trobar un nombre més elevat d'individus, ja que és un condicionant que permet augmentar la taxa de supervivència de les larves.
- Cultius plurianuals com la userda o prats permeten el desenvolupament ininterromput de la plaga, de manera que la seva proliferació es pot veure accentuada.

Per contra, trobem situacions i condicionants que poden reduir la pressió de la plaga com per

exemple zones sorrenques i poc riques en nutrients. També les condicions de sequera, que provoquin que els horitzons superficials s'assequin fent que els cucs s'enterrin a més profunditat buscant la humitat, deixant lliure la zona de creixement del blat de moro. Zones propenses a inundacions també poden fer disminuir la proliferació de la plaga.

Un clima fred i humit després de la sembra pot augmentar doblement el risc de patir danys: d'una banda perquè la humitat pot afavorir el desenvolupament de la plaga, que al mateix temps pot baixar a més profunditat i no quedar tan exposada al clima fred; i d'altra banda perquè les baixes temperatures poden frenar el desenvolupament del cultiu, retardant així la naixença.

Com es pot combatre la plaga

Hi ha dues alternatives possibles, més o menys efectives per el control de la plaga: per una banda els mètodes químics de control, i per altra banda les pràctiques culturals.

Amb la prohibició dels insecticides de la família dels neonicotinoides, la lluita química contra el cuc del filferro queda reduïda a un únic producte pel tractament de la llavor (teflutrina 20%) i a microgranulats aplicats a la línia de sembra (teflutrina 1,5%, cipermetrina 0,8% o lambda cihalotrina 0,4%). Tot i això, l'eficàcia d'aquestes matèries actives és moltes vegades insuficient.

A banda dels tractaments insecticides també es poden aplicar bioestimulants a la llavor del blat de moro. Això no permet controlar la plaga, però sí aconseguir un major vigor de les plantes en els primers estadis, de manera que tinguin més possibilitats de sobreviure a un atac dels insectes. Els resultats obtinguts de diversos assajos però, no sempre mostren millores significatives.

L'alternativa mitjançant pràctiques culturals pot ser una eina preventiva. Es poden prendre diverses mesures per intentar reduir el risc de patir danys:

- El treball del sòl a la primavera i a la tardor destrueix larves i els ous, els fa aflorar a la superfície deixant-les més exposades per depredadors, i també afavoreix que s'assequin.
- Destruir el rostoll del cultiu anterior per reduir el nivell de població de larves.
- El reg per inundació durant la primavera i estiu pot eliminar i disminuir la mobilitat de les larves.

AUTORS

ROSER SAYERAS

IRTA Programa de Cultius Extensius
Sostenibles (Mas Badia)